

BARSZCZ (23) *sb m*

barszcz (21), **barzszcz** (1), **barzcz** (1); *barszcz LibMal, Mącz* (2), *RejZwierc* (2), *Calep* (3), *GostGosp*; *barszcz* : *barzszcz FalZioł* (8 : 1); *barszcz* : *barzcz SienLek* (4 : 1).

a pochylone.

sg N bårszcz (11). ◊ *G bårszczu* (9). ◊ *A bårszcz* (3).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w.

1. *bot. Heracleum sphondylium L.(Rost); nazwa rośliny jadalnej; acantus Mącz, Calep, Cn; melamphyllon Calep, Cn; branca ursina Mącz, Cn; marmaritis Mącz; asterion Calep; sphondylion Cn* (19) : *Brancaurcina. Barfzcz. FalZioł* I 19a, +3a; *Achanthus, herba Branca ursina Barfzcz. Mącz* 1d, 210b; *Asterion – Barfzcz Calep* 107a; *Melamphyllon – Barfzcz. Calep* 648b; *GostGosp* 167.

Zestawienie: »barszcz włoski«: *Acanthus – Barfzcz włoskij. Calep* llb.

a. Jako składnik leków (1) : *Naprzod fok z barfzczu wycifniony/ na bielmo puńczany mocnoie fpadza bielmo. FalZioł* V 78, I 19a, c, V 25v, 97v [7 r.]; *Albo nwarz Centorzyey/ Bukwice/ barzczu w winie/ albo wpiwie/ a to ná głowę przykláday. SienLek* 41, 100v, 116, 161v.

2. *Potrawa* (3) :

a. Przyrządzona z „barszczu” rośliny (nie mająca nic wspólnego z barszczem z ćwikły) (2) : *Więc y v krup/ v sledzi/ v máflá/ v fwiec/ v sklenic/ v iábłek/ v zemeł/ v botow/ v ryb/ v żuru/ v barfzczu/ v ogorkow/ v roz- máitych ogrodnych rzeczy siedzi RejZwierc* 111v; *Bowiem rzodkiew/ chrzan/ ocet/ ogorek/ barfzcz miły/ V nich wżytki przyłmáki/ włożywży łoniny. RejZwierc* 242v.

b. Przyrządzona z zakwaszonej mąki, żur; tutaj jako podstawowy składnik leku (1) :

Zestawienie: »barszcz żurowy«: *Albo w biy trzy żółtki w barfzcz żurowy á w tym chufę maczáiac przywijay. SienLek* 51v.

3. *n-pers* (1) : *Albertus do Barthlino a Szmigiel filius Ioannis Barszcz LibMal* 1543/67.

KN